

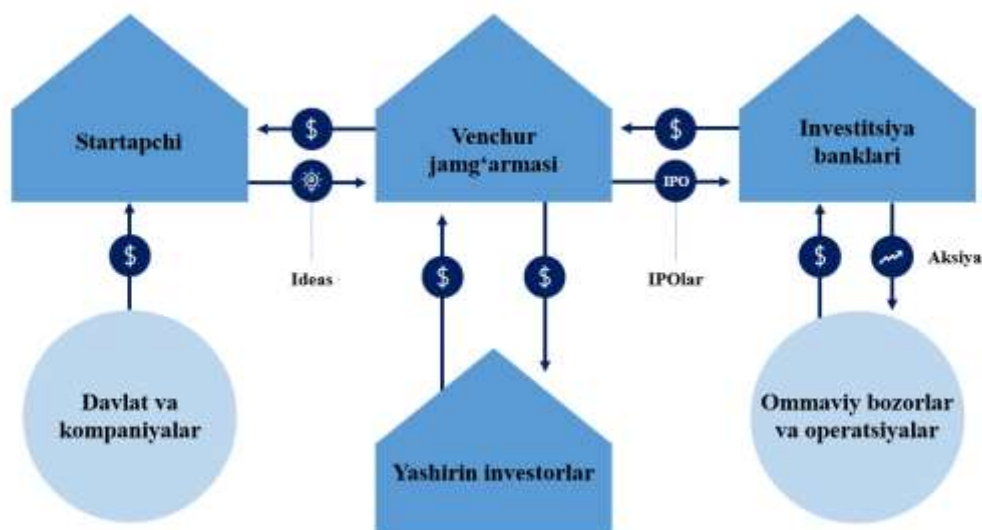
VENCHUR JAMG‘ARMALARI, YOSHLARNING LOYIHALARINI KRAUDFANDING (OMMAVIY MOLİYALASH) PLATFORMALARI ORQALI MOLİYALASHTIRISH IMKONIYATLARI

Nuriddinov Davronbek Murodiljon o‘g‘li

Annotatsiya: Kraudfanding (xalq moliyalashtirishi, ingliz tilida crowd funding, crowd - “omma”, funding - “moliyalashtirish”) - bu insonlarning (donorlarning) birlashib, jamoaviy tarzda o‘z mablag‘lari va boshqa resurslarini beg‘araz maqsadda biror loyiha yoki maqsadni amalga oshirmoqchi bo‘lgan tashkilot yoki shaxsga yo‘naltirish jarayonidir.

Kalit so‘zlar: Kraudfanding, Venchur jamg‘armalari, startaplar, investitsiya, treninglar, loyiha, mentorlik, koalitsiya, ekspert baholash tizimi, inovatsionlik, rivojlanish potentsiali, investitsiya fondlari, mablag‘ ajratib, texnologik taraqqiyot, “AloqaVentures” venchur.

Venchur jamg‘armalari - yuqori tavakkalchilikka ega bo‘lgan startaplar va innovatsion loyihalarni moliyalashtiruvchi maxsus investitsiya fondlaridir. Ular boshlang‘ich bosqichdagi kompaniyalarga yoki loyihalarga mablag‘ ajratib, ulush evaziga ularga sherik bo‘ladilar. Venchur kapitali innovatsion iqtisodiyotning ajralmas qismi bo‘lib, texnologik taraqqiyot va iqtisodiy rivojlanishga katta ta’sir ko‘rsatadi.

Venchur jamg‘armalari tomonidan startap loyihalarni moliyalashtirilgan modeli

Startaplar rivojlanish bosqichida ko‘pincha investitsiyaga muhtoj bo‘lib, eng yaxshi qo‘llab-quvvatlash manbalaridan biri venchur va investitsiya fondlari bo‘lishi mumkin.

Ushbu jamg'armalar innovatsion loyihalarga qiziqish bildirishadi, ammo ularning e'tiborini jalb qilish uchun startaplarni qanday tanlashlarini tushunish muhimdir.

Investitsiya fondlari biznesni qo'llab-quvvatlash orqali uning rivojiga hissa qo'shadi. Misol uchun, yetkazib berish platformasi xizmatini kengaytirmoqchi bo'lsa unga ma'lum miqdorda mablag' kerak bo'ladi. Bunday vaziyatda tadbirkor loyihani yangi bosqichga olib chiqish maqsadida fondga ariza beradi va kerakli sarmoyani qo'lga kiritadi. Fond esa, o'z navbatida, kompaniyada ulushga ega bo'ladi.

Jamg'armalar davlat ko'magida faoliyat ko'rsatishi, kompaniyalar guruhining bir qismi yoki mustaqil tashkilot bo'lishi mumkin.

“AloqaVentures” - O'rtacha investitsiya miqdori: \$50-\$250 ming

2021-yilda “Aloqabank” tomonidan “AloqaVentures” venchur fondi startaplarga investitsiya kiritib, qo'llab-quvvatlash maqsadida tashkil etilgan.

Hozirgi kunda “AloqaVentures” venchur fondining kapitali \$6,5 mlanni, kiritilgan investitsiyalar miqdori \$3,7 mln tashkil etadi.

Fond “Pre-Seed” va “Seed” bosqichidagi startaplarga investitsiya, bank ekotizimi bilan integratsiya, xalqaro bozorlarga chiqish imkoniyati, marketing, texnik va yuridik tomondan ko'maklashadi.

Qanday talablarga javob berish kerak: taqdim etilayotgan startaplar MVP tayyor, sinovdan o'tkazilgan va ishga tushgan bo'lib, sotuvlari bo'lishi hamda savdolar oyma-oy o'sish ko'rsatgichiga ega bo'lishi kerak. Bundan tashqari loyiha mahalliy va xalqaro bozorlarda ommalashib, fondning talablariga javob berishi lozim.

“UzVC” - O'rtacha investitsiya miqdori: \$50-\$150 ming.

“UzVC” — O'zbekistondagi birinchi milliy venchur fondi hisoblanadi. Birinchi venchur fondining boshlang'ich kapital miqdori 15 mlrd so'mni tashkil etib, loyihalar va startap ekotizimni har tomonlama qo'llab-quvvatlash, innovatsion infratuzilmani rivojlantirish jarayonini yangi bosqichga olib chiqish maqsadida tuzilgan. 14-oktabr kuni “UzVC” milliy venchur fondi faoliyati venchur jamg'armalarni moliyalashtiruvchi “Fondlar fondi” sifatida qayta tashkil etilib, 150 mlrd so'm miqdorida mablag' ajratilgan.

Bugungi kungacha fond 9ta startapga \$960 ming miqdorida mablag' ajratib, ayni damda kompaniya investitsion portfelining umumiy qiymati \$2 mln hisoblandi.

Qanday talablarga javob berish kerak: taqdim etilayotgan startap iqtisodiy muammolar yechimini taklif etishi, ichki va xalqaro bozorga chiqa olishi bilan bir qatorda MVP tayyor, sinovdan o'tkazilgan bo'lishi lozim.

Venchur jamg'armalari innovatsion iqtisodiyotni rivojlantirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Ular yangi texnologiyalarni ishlab chiqish, ilmiy tadqiqotlarni

tijoratlashtirish, yuqori texnologik mahsulotlar yaratish va milliy iqtisodiyotning barqaror o'sishini ta'minlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Lex.uz
2. Edu.uz
3. G'ulomov S.S. "Tadbirkorlik va kichik biznes". T., 2002
4. G'ulomov S.S. "Investitsiyani loyihaviy tahlili". T., 1995 yil
5. Hargadon Endryu. *Innovatsiyalarni boshqarish. Etakchi kompaniyalarning tajribasi*, M., 2007 — 304-bet. [ISBN 1-57851-904-7](#)
6. 4.2. [Drucker, Piter Ferdinand](#). *Biznes va innovatsiya*, M., 2007 — 432-bet. [ISBN 0-88730-618-7](#).
7. 4.3. Shemetev A.A.. *Innovatsion menejmentning xalqaro standartlari o'quv qo'llanma (oliy o'quv yurtlari talabalari va avangard o'qituvchilari uchun)*, 2014. [ISBN 978-1-62951-210-5](#).